

J E L E N K Ö R.

31. szám

Pest, szombat aprilis 18kán

1835.

F o g l a l a t : Magyarország (urbéri leírás főbb pontjai, tisztelkedő fölírás; nemesítés; kinevezés; Garamvidéki iskolák gyarapodása; Kisfaludy emléke mibenléte; kir. kam. tudósítás; „Fuss vagy fizess“) Ausztria (katonai tisztváltások). Anglia (Russell lakomája; újabb hírek). Franciaország (követházi vitások april. 31kán; National; legitimista vendégek). Portugalia (Leuchtenberg hg. meghalt; egyveleg). Spanyolország (Mina tudósítása—és újabb hírek). Moldva- és Oláhország (angol hírlapok szempontjai e' két ország iránt). Lengyelország. Németalföld. Elegyhírek.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Pozsonyban april. 10ikén elegy ülés tartatván, kihirdettetett ő fölségének az urberri tárgy iránt april. 9kén költ 2dik királyi válasza. A' nevezetesebb pontok, mellyekben az ország RRinek fölírása el nem fogadtatott, ezek: kívánja ő fölsége hogy Sclavonia nevezete tartassék meg. Az irtások iránti javaslatot, a' dolog érdemét nem érintő csekély hozzátétellel elfogadja. — A' legelő egy telek után rendszerint legalább 4, legföljebb 22 holdban adassék ki; de ezen határozat minden további osztályozás nélkül az urberri bíróság ítéletére bizassék 's a' fölösleges legelővel bíró helységekbén nem egy vagy más törvényhatóságra szorítva, hanem általában az egész országot véve körülmény szerint 22 holdnál több legelő is adassék. — A' bolt iránt alkotott IVik törvényczikkelyi 7ik §sznak azon része melly minden jobbágnak a' boltnyitást vagy annak haszenbérbe adatását is megengedi, nem különben a' taxák felőli osztályozatok is hagyassanak ki, 's e' tárgyban a' KK. és RR. országunk különböző körülményinek tekintetbe vétele mellett újabb tanácskozásba hocsátkozzanak 's új javaslatot tegyenek. — Az Vik törvény czikkelybe világosan ezek téteszenek „contractuali tractamento, ubi urbarium realiter introductum nunquam fuit, deinceps etiam relate ad quasvis contractuum species locum habituro.“ A' VIIk törv. czikre nézve ő fölsége mostan sem egyezik meg azon javaslatban, hogy a' helység előljároinak választásában minden lakosnak szabad szavazása legyen, hanem a' szokást kívánja föntartatni. — Az uriszékre nézve a' tollvivői hivatal előisméreteket 's gyakorlatot kívánván fölszólittatnak a' RR. hogy uriszéki tollvivő iránt más javaslatot tegyenek. A' folyó jobbágyi tartozások és a' jobbágnak urberri haszonvételeibül történő erőszakos kivettetése iránt a' VIIk törv. cz. 3dik §szában tett rövid útu ellátásnál nem csak az urberri kereset, mint a' RR. akarák, hanem a' folyamodás utja is maradjon fen. Az urberri törvényszegések tárgyában: kisebb vétségi esetben nem kívánja ő fölsége a' földesurat szolgabíró hivatással terhelni, hanem magának ad hatalmat, hogy két tanu jelenlétében 1—3 napi börtönnel büntethesse makacs alattvalóját. To-

vábbá valamint az uriszéknek a' kártételek iránti biráskodása ugy a' földesurnak hatósága a' nemes jobbágyok ellen in realibus tartassék fen. — Végre kijelenti ő fölsége: mikép maga is azon értelemben van, hogy: quisque, atque ideo numerosa etiam rusticorum classis in concreto, sicut et singillative, non solum in sua erga dominos terrestres correlatione, sed quavis alia quoque ex parte, contra omne arbitrium tuta in rebus et personis perfruatur securitate (azaz: „hogy mindenki, következőleg a' parasztság népes osztálya is, mind összesen mind fejenként, nem csak földesúra iránti viszonyaiban, hanem minden egyéb részben is, mind vagyona mind személyére nézve, minden önkény ellen biztos bátorságban legyen“) — Végezetre, igéri ő fölsége, hogy a' fölírás elején említett magyar nyelv ügyében mi hamarébb választ adand. — Aprilis 13kán ezen leírás kívánatit a' RR. már kerületi tanácskozás alá kezdék venni. — Ő cs. kir. fölségének f. hónap 19kére (épenhusvét vasárnapján) első születésnapjára a' KK. és RR. hódolatjukat és jókívánatikkal vegyes örvendésöket különös fölirással akarván kijelenteni, ennek Palóczy kerületi jegyző ur által föltett javaslata az april. 9iki kerületi ülésben megrostáltatott 's később az országos ülésben előbb a' KK. és RR. nál, utóbb a' fő RR. nál is megvizsgáltatott 's másnap april. 10ikén elegy ülésből szokott módon folküldetett, a' mint itt következik:

Felséges 's a' t. Nem száradtanak-el ugyan még azon kesergő könnyek, mellyekkel a' Felséged dicső emlékezetű Atyja elvesztét gyászoló Magyar Nemzet szeretett Fejedelme áldott hamvai felett búsan tisztelkedett; mennél nyájasabban és szorosabban foglalja azonban össze ősi alkotványunk a' Fejedelmet és Hazát, 's mindkettőjük közös boldogságát, mennél édesb rémenyek és várakozások között tette Felségednek fejéré koronáját, 's üdvözlette az ország kormánya vételekor a' Nemzet; Felséged boldogsága születésnapja előfordulásából eredő háláját az Istennek, öröme és tisztelete érzéseit pedig Felségednek kiönthetni annál főbb vigasztalásai közzé számlálja. Midőn tehát azon, az egész Nemzet előtt közös, ünnepen háládólag tiszteljük az Isteni jóságot, melly Felségedet Hazánknak ajándékozta, 's mindeddig meg is tartotta, 's egyszersmind előtte buzgóan azért esedezünk, hogy mint minden jónak kimeríthetetlen kútfeje és osztója, Felséged sokáig terjesztendő életére mindennemű áldásit.

halmozza, 's minket Felseged hosszas és dicső országlásával boldogíson: Felsegedet is alázatosan arra kérjük, hogy hív Magyarjainak az alattvalói tiszta vonzódás és fiúi tisztelet kuffeiből folyó buzgó ezen kívánatit kegyelmesen fogadni, 's minket és polgártársinkat kir. kegyelmességébe 's atyai szeretetébe mely tisztelettel ajánlottakat tovább is ótalmazni és ápolni méltóztassék. Kik egyébiránt 's a' t.

Ő cs. kir. fölsége a' magy. kir. udv. Kancellariához mártz. 15-ki intézett legfensőbb határozata szerint Némethy Pál nyugalmazott őrnagyot; — mártz. 21-ki legf. határozata szerint pedig Borrotha Miklóst az első bányászi határőr-ezred főhadnagyát, díj-elengedés mellett magyar nemessegre méltóztatott emelni.

A' magyar kir. udv. Kancellaria Horváth József lemondása által megürült magyar kir. udv. ügyviselőségre (agensségre) Németh Lajos hitességvédet nevező ki.

JELENTÉS A' KISFALUDY-TÁRSASÁG' RÉSZÉRŐL.
Alulírtak legmelegebb köszönetjüket fejezik ki azon számos, minden rangu hazafiának 's hazafi egyesületnek és közönségnek, kiket a' Jelenkor ezen számához mellékelt névsor nevez, azon buzgó részvételeért és szives adakozásokért, mellyekkel lehetővé tették azt, hogy egy, a' Hazának élt és munkált jeles férfiú emlékezete, valóban nagy 's köz részvéthez illő emlékekkel dicsőíthetessék. Jelentik egyszersmind, hogy a' művész a' munka elkészülését jövő évi tavaszra igéri. Az, az első ohajtáshoz képest kétség kívül f. évi novemberben, mint Kisfaludy Károly halála utánegy lustrum elteltén fogott volna felállítatni, ha ezen havatlan tél lehetővé tette volna a' roppant gránit és márvány masszának bányahelyeiből ideszállítását, 's azok decemberben érkezhettek volna Budára, nem mártziusban — mint történt. Minthogy pedig már most az egész nem pusztá remény és szépkivánság többé, hanem bizonyosság: bátorkodunk még egyszer és utószor hazafi kérelemmel megkeresni mind a' tiszt. Aláírókat, hogy aláírásaikat kiváltani, mind azokat, kik kétségeskedésből nem feleltek még meg mult évi felkerésünknek, hogy a' még megkívántató maradéksomma kikerekítéséhez járulni méltóztatnának, annyival is inkább, hogy alulírtak az emlékek, mint hogy szabad helyen álland az, mindenképeni biztosításáról is kívánnak még gondoskodni. Valamint eddig is szerencsénk volt a' nagyon tiszt. közönség bizodalmaival megtiszteltetnünk, úgy majd az emlék elkészültével bérekesztendő számadások közé tételével, mellyekhez az új adakozók lajstroma is járuland, igyekezni fogunk e' megbecsülhetetlen bizodalomnak mindenképen megfelelni. Pest mártzius 10. 1835. A' Kisfaludy Károly emlékére 's munkái kiadatására ügyelő társaság nevében 's megbízatából.

Bajza József m. k. Forgó György m. k.
Schedel Ferencz m. k. Vörösmarty Mihál m. k.

A' nagymélt. m. kir. udv. Kamara Rehorovszky Miklós h. ügyvédet 's törvények doctorát dicséretes tulajdonai 's ügyviselésbeli elismért jártassága tekintetéből kir. kamarai agenssé nevezte ki. — Ugyan a' m. k. u. Kamara közelebb következő 30adatsztségi vál-

toztatásokat tett: Ambrossics Boldizsár budai 30adi vizsgálót első vizsgálóvá rendelé Zimonyba; budai vizsgálóvá Valero Ferencz szombati vizsgálót; ennek helyébe Nagy-Szombatra Schachtner Antal Pozsonyban volt 30adi raktárnokot; Pecz János győri 30adi practicanst pozsonyi raktárnokká; Martinelli János zágrábi 30adi másod vizsgálót győri vizsgálóvá; Bradvich János zimonyi 30adi vizsgálót zágrábi másod-vizsgálóvá; Freyburg Károly pesti 30adi practicanst zimonyi 30adi áru-tekintővé; Ivanovich János zimonyi 30adi practicanst mehádiai 30adi tisztirnokká; Kezterzanek Ferencz buccarii 30adost és sóárnokot szegniai 30adossá; Zukich Máté sisseki ellenőri tisztirnokot, szuppanyei 30adi és sóhivatali ellenőrré; Paschvanszky Aron 30adi practicanst sisseki ell. tisztirnokká; Otto Ferencz neustifti 30adost tiszinaai 30adossá; Haveland Gáspár pozsonyi 30adi tisztirnokot neustifti 30adossá; Morgenthal Károly budai tisztirnokot veltheini 30adossá, végre Perczel Sándor kir. kam. jegyzőkönyvi practicanst ideigleni tisztirnokká a' budai 30ad hivatalhoz. — Wenzky Domokos nagy-szombati 30adi ellenőrt, eddigi rendszeres fizetése meghagyásával, ő cs. kir. Fölsége nyugalmazni méltóztatott.

Gömörből. Szász-Coburgi 's Gothai Ferdinand ő fejedelmi hűségé murányi urodalmában a' Garamvidéki lakosok közt egy új, 's őket boldogító jóvendőrül kezes időszak keletkezik. Az említett fejedelmi hűg. atyázkodó urasága alatt, a' serdülő pórifjuság legnagyobb szorgalommal 's előmenettel tanítatik, 's e' folyó april. 5-ken kezdett 's következő napjain hat nemzeti iskolában folytatott próbatét alkalmával a' tanuló ifjuság (mellynek száma nyolczszázra megy) nem csak a' keresztény kath. tudomány 's erkölcsi oktatásból tökéletesen felelt, hanem a' magyar és tót olvasásban, a' magyar és tót írásban valamint a' számvetésben is jelesen kitünteté magát: különösen pedig magára voná a' jelen voltak figyelmét a' tanuló tót ajku ifjuság által a' magyar szavaknak olly kellő hangu kiejtésök, hogy sokat közülök született és tanult magyartól majd lehetetlen vala megkülönböztetni. Fentisztelt ő hűségé alaposan tudósíttatván az ő jogai 's javai főkormányzója Pulszky Károly ur által a' Garamvidéki pór gyermekeknek elkerülhetlen szükséges tanítatásuk iránt, Polonka helységben is a' már most fenálló iskola építtetésére tüstént nem csak minden megkívántató épületszerkeket adadni, hanem egyszersmind a' murányi urodalom pénztárából 600 frtot fizettetni rendelt 's megparancsolá, hogy a' Garamvidéken minden faluban, hol az iskola kicsiny, új és czélirányos iskolaház építtessék az urodalom költségein; e' mellett az iskolás gyermekek számára több mint ezerháromszáz magyar és tót ABCés könyvet ingyen osztatott ki, 's hogy a' tanításban megkívántató ipar ne lankadjon, minden tanítónak, ki magát az oktatásban de főképen a' magyar nyelv-tanításban megkülönböztetné, fejenként esztendőről esztendőre jutalomdíjjal 50 frtot juttatni parancsolt; melly jótékonyosság annyira meghatá a' Garammellékiszülék sziveit, hogy ő fejedelmi hűségének, nyilvános hálát mondani szent köteleességüknek tartják. —

Pest: E' f. h. 15. délelőtt számos tanuk 's nézők előtt e' következő fogadás ment végbe, bizonyos summa aranyért:

„Schaffner Jakab főhadnagy ur fogadott, hogy saját muszka lova N. a' soroksári nyugot-szaki végház és pesti tábor-ispotály feletti sorompó közt levő távolságot, poroszkálva 15 percz alatt haladja meg. Széchenyi István gróf ur ellene fogadott. „Fuss vagy fizess.“ A' ló, N.N. ur által felette jól lovagolva, 10 $\frac{1}{2}$ óraker indult kitzűzött helyéről, a' távolságnak szinte felét bámulásra méltó sebes poroszkálással 6 percz alatt haladta meg, 's kiki azt hitte már: megnyeri a' fogadást. A' nagy homok és utjábaütőközök sok kocsi miatt azonban, 's mivel talán utólja felé nem tartatott többé a' szerföltötti fásasztás szükségesnek, 2 percczel elkésett.“

Pesten f. h. 9kén meghalt Dézsy István k. táblai ügyvéd 's több megye táblab. munkás élete 47ében.

AUSZTRIA.

Boldog eml. Ferencz ó cs. kir. fősége az egyesült cs. kir. udv. kancellariához intézett és saját kezével aláírt oklevele által Capellari Antal és Bertalan testvéreket, valamint ezek leánytestvérét és Pagani-Cesa hitvesét Augusztát, mint XVIk Gergely ó szentségének a' mostani pápának testvére gyermekeit „della Colomba“ melléknévvel ausztriai birodalmi nemesekké méltóztatott kinevezni.

Tisztváltozások a' cs. kir. hadseregben: Jankovics Ferencz ezredes és a' csajkász-zászlóalj parancsnoka, general-őrnagy lett 's parancsnokul rendeltetett a' fő hajóhivatalhoz. Csorich Antal alezredes Rajner főhg. 11. sz. soredredtül mint ezredes megy által Wellington 42. sz. soredredhez. Alezredességre léptek következő őrnagyok: Rainhardt János, Hohenegg 20. sz. soredrednél; Victor Vincze, Wellington soredrednél; és Bibra Károly báró, a' savoyai drag. ezrednél; — őrnagyságra köv. kapitányok: Holfeld József, Hohenegg soredrednél és Töpke Vilmos a' savoyai drag. ezrednél. Parys József, b. Strauch 24. sz. soredredi őrnagy, parancsnokul rendeltetett Fischer gránatos zászlóaljhoz; Mayer Rudolf, Leininger 31. sz. soredredi őrnagy pedig az első várórségi zászlóaljhoz. Nyugalmasztáltak: altábornagy: Eckhardt Lajos b. Troppauban katonai kormányzó, rendszeres nyugpénze mellett ezer fr. díjtoldalékkal és haditárnok címzettel, továbbá Gill Kamill b. és Demuth János; — general-őrnagy: Beelen Jenő b. és Stecher Károly gen. őrnagy nagyobb nyugpénzzel; Németh István, August István, Haas György és Rohr János; — ezredes: Runnerskirch Fridrik b. János főhg. drag. ezredtül; Csek József, Radoszevich 53. sz. soredredtül, és Mende János, Wellington soredredtül; — őrnagy: Tschermak János Dalmátországban volt várórségi patt. kerületi parancsnok, alezredesi címmel és nyugpénzzel, és Engelthal Kajetán Wellington soredredtül; — kapitány: Eggarten János, Károly főhg. 3. sz. soredredtül, őrnagy címmel és nyugpénzzel; Hofbauer Antal, Rajner főhg. soredredtül; és Thureck Ferencz a' 12. sz. német-bánsági határori soredredtül

őrnagy címmel és díjtoldalékkal; Horeczky Antala' császári 1. sz. soredredtül; Schlinger György Hoch- és Deutschmeister 4. sz. soredredtül; Lang János, Lajos főhg. 8. sz. soredredtül; Richter Ferd. Rajner főhg. soredredtül; Zeitz Miksa és Karras János, gr. Latour 28. sz. soredredtül; Illvay János, b. Mariássy 37. sz. soredredtül; Leardi Aloiz és Foglia Péter, gr. Haugwitz 38. sz. soredredtül; Raggel Ignác, b. Koudelka 40. sz. soredredtül; Zaccaria Domokos, b. Geppert 43. sz. soredredtül; Halecki József, István főhg. 58. sz. soredredtül; Kreith János gr., St. Julien 61. sz. soredredtül; Pavich János az oláh-illyr. határori soredredtül; Krumpigel Károly, gr. Wallmoden 6. sz. vasas ezredtül, Marsovszky József a' bajor király drag. ezredtül; Frenko András a' székely huszároktól; Okolsky Ignác a' Szász-Coburg és Gotha dzsidas ezredtül, és Dolara József a' rendőr-ezredtül, valamennyien őrnagy címmel. Külfendeket 's azok viselésére legfensőbb engedelmet nyertek: altábornagy gr. Wallmoden-Gimborn az angol kir. Bath rend nagy keresztjét a' már előbb birt közép-kereszt helyett; hg. Bentheim-Steinfurt Vilmos a' parmai const. sz. György-rend nkeresztjét; — general-őrnagy: gr. Woyna Boldog ugyan a' parmai const. sz. György-rend nkeresztjét; Hesz Henrik a' szardíniai kir. sz. Móríc- és Lázár-rend középkeresztjét; — ezredes: gr. Spannoghi Lipót a' toscanai sz. József-rend középkeresztjét; Sándor württembergi hg. ó magassága (a' József huszárok-nál) a' württembergi kir. korona rend nagy keresztjét; továbbá a' németalföldi oroszán 's a' szász-ernesztí hgi ház-rend, 's a' Baden nhgségi hűség-rend nagy keresztjét; — alezredes Escherman Fridrik a' svéd kir. pallos-rend kiskeresztjét; kapitány Kuhn János a' parmai const. sz. György-rend kis keresztjét; alkaptány gr. Paar Venczel a' badeni nhgségi oroszán-rend kis keresztjét.

ANGLIA.

Mint említettük márt. 28án fényes lakomát adtak az alsóházi ellenzöféltagjai J. Russel lordnak. Az alsóházi tagok száma 260 volt; az előlülést Morpeth lord vivé; jobbján John Russel lord, és Sir John. C. Hobhouse ült, balján C. Grant, Edward Ellíce urak, és a' volt kormány főbb tagjai. Az abrosz fölszedetése után, áldomások ürittetének; elsőben is „a' királyra“ melyet tepszal ittak ki; azután a' királynéra, minden tisztelettel magas állása és szelid asszonyi érnei gyakorlása iránt. Következett erre Victorie hgasszonyra, 's a' kir. nemzetség többi tagjaira“ mi lelkesedéssel fogadtatott, ugyszinte a' 4dik áldomás is: „Sussex herezegre, és azon elvekre, melyek a' braunschweigi házat a' királyszékre magasíták.“ De legélénkebb tetszés harsoga, midőn az előlülő áldomását köszönté el a' népre, mely végett valamennyi kormány fölülítatott, 's melynek javára kellene valamennyit gyakorlani! Ezutánismét fölkelte az előlülő, és John Russelhez fordulván a' gyülekezeti tiszteletre szerető érzelmeit fejezé iránta ki. „Rég össze van, úgymond Ön neve Mylord! házáuk alkotmá-

nyos jogaival kapcsolva. Ereiben a' vér a' kinpadon adá vörös bizonyosságát a' szabadságnak, eldödei méltó 's nagy lelkü hazafiságaért. Békesh korunk szerencsére más mezőt kíván küzdesre 's győzelemre; de itt is méltóvá tette magát neve tisztos hírére. Mélyenbeavatva a' történetek 's literatura isméréteibe, élete 's törekvése jóval nagyobb részét azon kérdésekre fordította, melyek napjainkban hazánkfijai 's az egész emberi nem polgári és vallási szabadságát leghatározóbb forgópontiban érdeklík. A' szónok előszámlálta ezután azon egyes javító rendszabályokat, melyeket Russel előmozdíta 's támogata 's beszédét így rekeszté: Ez érzelemben, hol a' régi pártkapcsok az önkényleges lekötelezés minden friss melegével összesimulnak, felszólítom mindnyájokat, kiket itt összegyűlve látok, fogadják ez eseménydús időben, e' szerencsehírlő órában fenhangozó poharakkal ez áldomást: „John Russel lord egészségére, javára, szerencséjére, dicsőségére!“ Kibeszélhetlen tetszés tört ki e' szavakra. J. Russel lord megköszöné azt beszédben, melly szeszéllyel 's komolysággal vala vegyes, úgy hogy majd lármás tetszés, majd esattogó kaczaj követé szavait. Különös nyomadékkal kötelezte le magát az Irland iránt fölhozandó kérdésekre nézve. Az utána következett szónokok közt O' Connell Daniel, ki négy fiával 's öccseivel volt jelen, reményét fejezé ki, hogy Anglia és Skótzia legszabadabb férfiai Irland testvérország szabadságát is szívükön fogják hordozni. Dalmeny lord ez áldomást köszönté el: „szabadelmü békes politikára külfelé.“ Kerry lord: „A' nemzeti nevelésre 's annak megpróbált barátjára Brougham lordra“ Milton lord: „A' barnák fölszabadítására, 's a' jótékony példa terjesztésére az egész földön.“ Grey és Melbourne minisiteriumai is nyertek hódolást. Az utolsó áldomást Dudley Stuart lord köszönté el, mellyet a' gyülekezet hangos nagy tetszéssel fogadott: „Lengyelország ügyére!“ más lapok szerint pedig: Lengyelország visszaállítatására!“

Ujabb. Az alsóházban april. 3án, melly alkalommal a' ház azt szavazta volt, hogy azonnal tovább folytassák a' vitát Russel indítványa iránt, J. Russel lord azt nyilvánította, hogy a' följebbi szavazást nem tekintve kész april 6ig várakozni a' vitázattal, de nem tovább. A' ház tehát addig halasztatott el. Peel nyilatkozta által a' vita folytában, midőn lehetetlenek állítá a' minisiteriségben maradhatást, ha Russel indítványa elfogadtatik, azt akará Peel értetni, hogy kénytelen lesz lépni, ha Russel indítványa elvét a' ház az általa javasolt tizedtörvénybe akarná behozni, 's az által ezen törvényjavaslatot gátolnizándókoznék, mivel Peel törvényjavaslatára nézve

elsőbbiséget kívánt. — A' Times april 4ről azt hiteti olvasóival, hogy Russel lord ha indítványa 6án a' biztosság által elfogadtatik, nem azt fogja kívánni, hogy fölírás nyujtassék be a' királynak az iránt, mint eleinte akará, hanem be fogja várni, míg Peel az általa jelentett tizedtörvényt behozandja, 's akkor azt fogja kívánni, hogy a' főnemlített végzésen alapult záradékiktattassék a' tizedtörvénybe; miben a' Times ugyan azt látja, hogy Peel ohajtása az elsőbbiségre nézve, ki van elégitve, de világos, hogy ha Peel ezen végzést tizedjavaslatába bévenni átallandja, lépni lesz kénytelen.

FRANCZIAORSZÁG.

Lyonban aláírás-íveket nyitottak a' Parisba vitt politikai foglyok részire, 3 hét alatt 15 ezer személy irta magát alá. Strassburgból martz. 25ről írják, hogy ott 24én Paris város nevü vendégfogadóban ékes utazó hintó állott a' kapu alá, 's az előfutott szolgának alig volt ideje az ajtót fölnyitni, 's a' kocsiban ülő vendégeket elfogadni, midőn két rendőr közelite, 's arra kérte az utasokat: maradnának néhány perczig helyeiken. Nem sokára megjelent a' rendbiztos is, átnézte az utazók utleveleit, azután kiszállitá őket a' kocsiból 's megvizsgálá azt is. A' kocsiban tömérdek sok zendítő ropkeirományt találtak. Az utazók legitimisták, kik Prágába akartak menni. A' megyeispani hivatalba vitettek, de a' dolog további folyamát nem tudni még. — April 3án nyujtotta által Apponyi gróf ausztriai cs. kir. követ a' királynak ujabb megbízólevelét, melly által Ferdinand császár és király rendkívüli követének nevezetik a' francia udvarnál. — A' követházban april 3án Vervinből 80 választó azon kívánsága, hogy Sebastiani gen. Londonba követül nevezetése miatt uj választás alá vettessék, körülményes vitára nyujtott alkalmat. Ugyanaz történt Laurence Afrikába ment tisztviselővel is. — Desabes ur azon indítványt tevő, hogy Sebastiani gen. uj választás alá vettessék. Lamartine napirendet javasolt, mivel nem teheti föl, ugymond, hogy nyilvános tisztviselő azért másitsa véleményét, mivel helyét változtatta. Testeur megjegyze, hogy napirend-elfogadás által a' kérdésnek ártani nem kell. Formaszerinti javaslat szükséges arra, hogy határozassék el: valljon e' jelen esetekre uj választásokat kellé tenni? Odilon-Barrot pedig ezen egész tárgyat biztosságra akará utasítani. Az elnök végre e' kérdést tevő: „Azon szempontú e' a' kamara, hogy itt nincs ok uj választásra?“ Mit nagy zaj követett. A' centrum tagjai hangosan napirendet kívántak. Helyre állván a' csend a' napirendről szavaztak, 's azt félretették. A' kamara elhatározá, hogy a' két kérdés Sebastiani generált és Laurence urat ille-

tőleg különös biztossághoz utasíttassék. Az ülést sokféle beszélgetés szakasztá félbe. — A' j. des Débats külön toldalékban adja Dumon urnak a' követházban martz. 28kán az amerikai követelés tárgyában fölolvastott tudósítását. Annak elején történetrendben adja elő Dumon ur azon dolgokat, mellyeknél fogvást Amerikának követelése támadt Franciaországon 's fölvilágítá az 1834 jul. 4ki egyezést, melly szerint az egyesült statusok 1½ milliót tartoznak fizetni. „Mi előtt,“ folytatá a' szónok előadását, ezen egyezés bővebb vizsgálatába bocsátkoznánk, jó lenne a' kamara jogát venni vizsgálat alá. A' charta a' királynak jogot ad békeszövetség és kereskedési alkukat kötni. A' charta a' kamarára, 's név szerint a' követházra bizá az adók és nyilvános kiadások megajánlását. A' kir. és parlamenti jogok szorosán el vannak egymástól választva, 's ezek kölcsönösen módosítják egymást. Ha olly egyezésről van p. o. szó, mellyben nincs pénzügyi záradék (clausula), az a' kamara beavatkozása nélkül köttetik meg 's hajtatik végre. De ha pénzügyi záradékos egyezés forog szóban, melly a' statutus terhelé, az is csak a' király által köttetik meg, de a' pénzügyi pontok teljesítettése törvényhozói szavazástól függ. Ha a' kormány akármelly költséget kamarai szavazás alul kivonni, vagy megfordítva, ha a' kamara valamelly egyezést a' benne foglalt pénzügyi záradékról tanakodás által kérdésbe akarának venni, mind a' kettő a' charta és azon előjogok sérelme fognak lenni, mellyeket amaz a' koronának, amott a' kamarának adott az ország érdekében. Kétségen tul joguk van a' kamaráknak, midőn valamelly egyezés végbehajtására kívántató költségekről tanakosznak, magát az egyezést is vizsgálat alá venni; joguk van megnézni, ha igazságos, becsületes, hasznos é e' vizsgálat sikeréhez képest segedelmöket vagy megajánlani, vagy megtagadni. Mindazáltal nem kell elítélni hogy a' megtagadás komoly esemény lenne; a' diplomatai kapcsolatok bátorsága könnyen megbotolhatnék az által, és az ország politikai hitelének is ártana. Ez ugyan nem ok arra, hogy kérdésbe vétessék a' jog; de ok arra, hogy e' jognak olly ritkán vétessék haszna, mennyire csak lehet. Ugyanazon okok, mellyek egyedül a' koronára bizák az ország külső képviselését, kívánják, hogy az annak gyakorlásában könnyelműen ne gyöngittessék, hogy a' korona képes legyen aemi tekintettel alkudozni, bizodalommal kell nekik ajánlásokat tehetnie. Ambar azonban a' kamara csak kimélve használhatja e' jogát, azért még is áll e' jog. Kétségbe nem vonhatni azt 's nem veszthetni el szem előlsoha. Helyes lett volna tehát e' jog fontartását az 1834ki egyezésben kifejezve kikötni. Ez által ugyan a' kamara joga nem

szaporodott volna, mert áll az mindig, ha nem említetik is; de legalább a' vélemény-különség eseteire a' kormány és kamarák közt több gondoskodás fogott volna lenni a' korona méltóságáról. Hasonló tartalék mellett az egyesült statusoknak nem lett volna ürügyök sürgetni olly fizetést, melly szükséges törvényes helybenhagyással még nem birt. A' kormány meg fogott volna menekedni az igen kedvetlen vitatástól 's az egyesült statusok résziről azon méltatlan szemrehányásnak, vagy legalább gyanunak ki nem fogta volna magát tenni, mintha a' kamara alkotmányos jogára csak mentségül hivatkoznék, hogy adott szavát kikerülhesse.“ Dumon ur ezután előadá, hogy az amerikai kereskedőség számitása szerint az amerikai polgároknak 1803 előtt és után okozott kár 60 — 80 millio frankra megyen, melly összességből a' francia kincstárba a' hajók lezáratása 's terheik eladása által 24 millió folyt; úgy hogy az egész 25 millió nem egyéb visszatérítésnél. A' tudósító azzal végzi beszédét, hogy a' biztosság nevében az egész 25 milliót megajánlatni javasolja, apró csekélyégeket másítván a' törvényjavaslat szerkesztésén. — A' vita, mint említettük, april 6ra és 7re van határozva. A' lapok többnyire hiszik, hogy meg fog ajánlatni az egész követelés. —

A' Nationalban e' helyet olvashatni: „A' Temps sajnálkozik azon szomorú állapoton, mellyre a' monarchia jutott, 's ezen említésre méltó következtetést toldja hozzá: Egy szóval a' határozottság és őszinteség hiánya a' kormány és kamarák eselekvésiben, piczinyded félelmök rendszere, piczinyded kiegyenlítettéseik, kislelkű 's felbomlasztó kiméléseik a' bosszus országnak nem hagyand. nak egyéb választást ezentul, mint a' National és Quotidienne kormánya közt. Meg kell vallani, hogy amaz elpártolt constitutionalisták (alkotmányosdik), kik öt évnél kevésb idő alatt vivék a' dolgot oda, hogy a' julius végpontjából kezdőpontot csináltak vagy a' republicára, vagy a' legitimitásra, igen kemény büntetést érdemlenek.“ Mi ezen elpártolt constitutionalistákat, kik e' sükert eszközlik, mit azonban, nézetünk szerint, ugy tulajdoníthatunk az alkotmánynak, mint az alkotmányosdik hűtlenségének, szánás nélkül a' Temps bosszujának adjuk által. De mivel a' Temps maga megvallja, hogy oda jutottunk mikép vagy csak a' National vagy a' Quotidienne kormánya közt választhatunk, mondaná meg legalább, mellyik részre hajlanék inkább. A' Temps nem csudálkozhatik kandságunk v. tudnivágyásunk okán. Köztünk 's a' Quotidienne közt valóban olly komoly tárgyak iránt eleserengők a' nézetinkben, hogy méltán ohajthatjuk, bár e' drága megtérítés érdeme és hasznai egyedül részünkre maradjanak.

PORTUGÁLIA.

Pantaloon brigg Portugáliából mártz. 23-ig terjedő híreket hozott, mellyek közt fontosabbak ezek: Villafiorban egy mígueli guerilla alakult össze és pedig mint állítják jobbra tehetős és főrendű személyekből. E' guerilla legelőbb is megtámadá a' helybeli önkényteseket, kik részéről egy tiszt esett el, azután pedig Ordarban a' fogházra rohant 's a' statusrabokat kiszabadítá. Braganzában 's Villarealban, valamint az ország éjszakai részének több helyén még most is odatlagnak mígueli pártosak, sőt időrül időre pénzek is gyűjtetnek a' vidékben 's d. Carlos számára Spanyolországba küldetnek. Portóban, bitang hír szerint zendülés ütött volna ki oppositioi értelembe, de utóbb megvalósult, hogy pusztá költemény. A' Morning-Chronicle e' költött lázadás hírét így adja elő: Az alsóházban (Lissabonban) mártz. 17-ikén, midőn a' kamara épen a' választólírára készülne szavazni, egy ember jelent meg a' felső karzaton tetőtől talpig porlepten 's mint látszott hosszú utról jöve, 's lélekszakadva beszéli, hogy ő épen most érkezik Portoból, hol minden a' legnagyobb zavarban van, a' nép lázadást ütött ministerium-elleni szellemben, hatalmába keríté az erősségi álgyukat 's velök a' sánczokat erős védelembe helyezé, azután elüzé mind a' polgári mind katonai előjáróságot 's a' t. 's a' t. E' hír azonnal szájrul szájra kelt a' kamarában, a' városban pedig nyíl-sebességgel néhány percz alatt elterjedt annyira, hogy a' ministerek habozásba jövé az embert nyakra főre föl keresteték 's vallatták. Ő itt is megmaradt állításánál, hogy az egész zendülésnek tanuja volt; azonban később részint össze nem függő beszéde részint előállott hiteles tanuk miatt, kik őt folyvást Lissabonban látták, küszölt, hogy az egész dolog csak koholt esel az oppositio részéről, melly ez által a' fölírás-fölötti szavazást akará megdönteni. Nagyon beszélék a' fővárosban, hogy a' királyné a' kis donna Maria már viselős; legalább atyjáért a' gyászt többé nem hordja, melly körülmény a' portugáli udvar szokásitísmérőknél a' mondott hirre elég ujjal mutatás.

A' j. des Débatsnak april 8k. kiadott 's Bécsbe rendkívüli alkalommal érkezett száma szerint, Parisba tudósítás érkezett, hogy Leuchtenberg Auguszt hg a' portugáli királyné férje, mártz. 28-ikán torokgyulladásban 3 napi betegség után meghalálózott.

SPANYOLORSZÁG

A' belminister mártz. 24-ken hivatalosan jelenté az alsó kamarának, hogy ő fölsége a' polgár-katonaság iránt hozzá terjesztett törvényt elfogadá. Mína a' londoni spanyol követnek is megküldé azon kétrendű tudósítás másolatját, mellyet

közelebbi munkálati felől Santestebanból mártz. 17-kerül Madritba a' hadministerhez küldött vala. Az elsőt illy szavakkal rekeszti: „Az ellenség minden pattantyuságát elveszté; azon tudósítások szerint pedig, mellyeket tartózkodása helyeiről veszek, elestei és sebesülteit száma (értetik a' 11-iki ütöközet) is sokkal nagyobb, mint eleinte gondolám. Táborom mind inkább erősül 's reményem rövid időn a' háboru egészen más szint öltend.“ 2dik tudósítását pedig így rekeszti: „Az ide mellékelt írományból látni fogja exciád azon kemény rendszabásokat, mellyekhez nyulni kénytelen valék, hogy Lecaroz falut megfenyítsem 's vétkét illy igazságos visszatorlással megboszuljam. Természetem borzad ugyan minden erőszakos cselekvéstől, de látom a' szükség illy rendszabást kíván, hogy a' lázadást elnyomhassam 's a' háborunak véget vessek, illy lépést kíván mint egyetlen kiirtó eszközt azon gonosz, melly nekünk annyi bajt okoz. Sebem sokszor nagy fájdalmat okoz, 's miatta jobb karomat épen nem használhatom; azonban mind e' fájdalom mellett, míg nemzetemnek 's ő fölségének jó szolgálatot tehetek, nem lankadok el 's viszem a' hadterheit a' mint birom. 's a' t.“

Elliot lord és Gurwood alezredes, kiket az angol kormány d. Carlos táborába küldé april. 4-ikén Bayonneba érkeztek és d. Carloshoz nyomban jegyzéket bocsátottak, mellyre mihelyt választ kapnak, azonnal táborába mennek. — Mártz. 29 és 30-ikán Arroniz és Villamayor mellett ütöközet esett a' carlisták és királynéiak közt, mind két helyen az elsőbkek megveretésökkel.

MOLDVA és OLÁHORSZÁG.

E' két szomszéd ország élénkül foglalá e' napokban el az angol hírlapírók figyelmét. Őket arra egy angol ügyviselő kineveztetése adott Bukarestbe. A' Times tudillik egyik börze-cikkelyében azon tudósítást közli Bukarestből, hogy Anglia, Moldva és Oláhország „különvált politikai létét“ elismerte. A' dolog, mint említettük, 28-án az alsóházban is szóba jöve, 's Mahon lord fölvilágítást ígért. Míg e' fölvilágítás azonban megadatik, szabad legyen a' hírlapok szempontit e' tárgy iránt fölhoznunk. Elsőben is a' Times azon igaznak hitt állításból indula ki, hogy Anglia, Moldva és Oláhország politikai függetlenségét elismerte, 's mintegy biztosította, 's abból tetemes politikai 's kereskedési következeseket von. Ezekről azután átmegegyen Wellington hg. külministersége dicséretére, mivel ezen fontos elismerés, Wellington műve. Kifejti erre a' Times nagyfennyen: mikép Moldva és Oláhország hatalmas gát gyanánt fognak szolgálni az orosz hatalom-terjedés ellen, 's országalkotó lévvel fölkiált, hogy e' szerint Russia mindenfelől köve tar

tatik. E' politika külministerünk (Wellington) magas becsületére válik; ki viseletével a' spanyol ügyek iránt legjobban megczáfolja azon szemrehányásokat, mellyeket nem rég is viszonyink végett a' külhatalmakhoz tettek volt a' hgnek. E' szappanbuboréku beszédet azonban hatalmasan lelohasztá a' M. Chronicle azon megjegyzésével, mellyel elisméri ugyan, hogy Bukarestbe angol ügyviselő v. consul ment, 's a' két tartománynak különvált igazgatása és saját nemzeti lobogója van, mellyeket Anglia elismér; de mind ez csak külön nemzeti kormányt, nem pedig független politikai létet foglal magában. Nevetség is volna nemzeti független politikai létről, 's az orosz terjedés gátjáról fecsegni, holott az egész világ tudja, hogy mind a' két hoszpodár orosz formaruhában mutatott be a' szultánnak; hogy mind a' két tartomány a' czár ótalma alatt áll; hogy az orosz consul Bukarestben azon hatóság, mellytől valamennyi vesztegléstárgyazó rendszabály függ; hogy a' Duna torkolatját Törökország az utolsó egyezéskor fogva orosz ellenőrség alá bocsátotta. Azonban a' Times főnhéjazó cikkelye czáfolatára e' választ sem a' Globe sem a' M. Chronicle nem elégteli, hanem új fölvilágítást adnak ahhoz, mellyből a' dolog mibenléte még szembevetőbb. Az e' tárgyban közölt cikkelyek itt következnek: A' kérdésben forgó két tartomány, úgy mond, nincs se jog se tett szerint független állapotban; ők illy nyilatkozást nem adtak; 's függetlenségök elismértetését se tőlünk, se más nemzettől nem kívánták. Azért az angol consul kinevezetése Bukarestbe, messziről sem huzodlyan következtetéseket maga után, mellyeket gondatlan robajjal jelentének. A' drinápolyi egyezés 5ik cikkelyénél fogva, mellyből ama' két tartomány mostani állapotja eredt, részt nyert Russzia az új hoszpodárok választásában, végső helybenhagyatásuk jogát azonban a' szultánnak hagyá, kinek hatósága e' két tartomány fölött így pusztán árnyék-hatalommá változott. Mivel tehát e' két tartomány Törökországtól független, most az orosz birodalomhoz tartozónak tekintethetik. Az orosz consul Bukarestben intézi az egész katonai erőt, melly a' veszteglési rendszabályok végrehajtását eszközli, 's e' veszteglési szolgálat a' katonaság minden munkája Oláhországban. E' veszteglési szolgálat nem egyéb mint katonai hatalom katonai czélokra szerkesztve a' veszteg-intézet ürügye alatt. Az orosz consul gyakorolja tehát az egyik fölségi hatalom cselekvéseit 's a' czárban, kinek ő képviselője, fekszik azon tartomány valódi kormányhatósága, mellynek hoszpodárja báb, orosz formaruhában. A' két fejdelemiség külön veszteg-intézetnek az kimaradhatlan következtése, hogy mind

a' kettő a' határos orosz tartományokhoz kapcsoltatik, 's azokkal egygyé válik. Török oldalról a' bejárás nehéz és terhes, az orosz tartományokkal kölcsönös közlekedés pedig szabad. A' terv az orosz diplomacia szokott szemessége által készült, és szerencsés süker koronázá. Az említett egyezés 3ik cikkelye az egész Duna-deltát (torkolatot) a' czár birtokához csatolta. 'S hogy tekintetének e' fontos helyen minden háboríthatatása előre meggátoltassék, különösen ki van kötve, hogy a' folyam mind két ágának török partja lakatlan maradjon több mérföldnyire befelé. Illy körülmények közt Moldva és Oláhország függetlenségéről beszélni több mint esztelenség; mert hasonló hírek kereskedési vállalatokra ingerelhetnének, mellyek csak szerencsétlenül üthetnének ki. A' britt consul jövede 's lakja Bukarestben semmit sem másit a' drinápolyi egyezésen. Mi angolok ezen egyezésben semmi részt nem vettünk; egyedül Orosz- és Törökország közt kötött az, 's mi annak megváltoztatását nem remélhetjük, ha csak háborút nem kezdünk végette. A' consulnak e' dolgokat úgy kell elfogadnia, mikép azokat találja; ő nem politikai hanem kereskedői ügyviselő tiszt 's noha kétségkívül utasításai vannak Moldva 's Oláhországot függetlennek tekinteni a' portától, nincs még is minden bizonynyal hatalma megsemmíteni az egyezés azon határozatit, mellyek által a' két tartomány valóban úgy össze van kapcsolva Russziával, mint a' Duna torkolatja. "A' Globe a' mondottakhoz még ezeket adja: „'S ez elég kivetkezetteli Wellington hg kül politikáját azon rózsaszínű köntösből, mellyel a' Times fölsicsomázgató azt. A' ministeri lap noha gondatlanul, még is megengedi, hogy ámbár az orosz nagyobbulás-vágyának európai részen már inntova gát van velle, — tudnillik azon fontos tett által, hogy ezentul britt consul fog Bukarestben lakni, — Russzia mindazáltal „még kényelmesb módot talált föl markába keríteni Törökországot.“ Ugy van! 's noha azzal biztat a' Times, hogy Russzia mindenfelől kötve van, azt olly hatalomról még sem hihetjük, mellyeddig visszafelé nyomot maga után soha nem hagyott még 's a' belső egyenetlenség csiráját a' kitöréstől csak azzal tartóztatá fel, hogy szomszéd-országai rovására nagyobbulásában keresse mindenkor menedéket.

LENGYELORSZÁG.

Berlińi lapok szerint Varsóban martz. 20án, mintegy 4 órakor délután belépett Malinowszki Szaniszló egykori ügyvéd Brzozowszkinak a' varsói polgári törvényszék elnökének dolgozószobájába, ki két tisztviselő jelenlétében munkaasztalánál aláírásokkal foglalkozék, rögtön fején megragadá az elnököt 's egy konyhakéssel, mellyet

az napon vett, 's borotvaélesre köszörült, nyakát majd egészen elrisszentette. Az elnök nyomban szörnyet holt. A' tett csak egy pillanat műve volt. Az elfogott gonosztévő megvallotta, hogy bosszu ingerlé őt e' tette. A' szerencsétlennek családja, ki 40 éves hivatalkodása alatt köztiszteletet nyert maga iránt, e' rettentő perczkor a' mellékszobában volt. A' meggyilkoltnak tetemei 23án takarítottak el sok ezer ember kíséretében.

NÉMETALFÖLD.

Martz. 24én ismét 's először gyűltek össze a' hollandi generalstatusok. A' nemzeti adósság jun. 30án kitelő kamatirul szóló törvényjavaslat iránt az volt a' végzés, hogy azokat Hollandia ezúttal is teljesen meg fogja fizetni, azaz mind a' magáraeső, mind a' Belgiumra jutandó adósságtól, noha azon kamatrész, melly a' Belgiumra esendő adósságtól jár, az országos költségek közt többé kiteve nincsen. — Az innen támadt hiánycsőre kölcsön vétetik, de mellytől nem szabad száztól ötnél több kamatot fizetni. — Brüsseltől martz. 23ról így ír az Indépendant: „Nagy hidegség uralkodik Holland és az angol kabinet közt. Vilmos király mint mondják bosszus és elégtelen némi alkujavaslattal, mellyeket Wellington hg tett neki. Az angol minister e' végett azt hívé, hogy az angol követ-küldést Haagába egy ideig még el kell halasztania. Részéről meg a' haagai udvar azt nyilvánította, hogy az alkudozások ismétli fölvétele iránt akkor egyezik meg, ha majd a' londoni udvar meghatalmazott ministert bizand meg Haagában.“ —

ELEGYHIREK.

Natchezben, Mississippi status fővárosában, jan. 4ikén egy Foster nevű gazdag ültetvénybirtokos, ki feleségét korbáccsal halálra veré, a' törvényszék által fölszabadított. Mit azonban a' bíróság e' fölmentés által elmulasztani látszott, a' nép bokrosan pótlá ki, még pedig a' legborzasztóbb és kegyetlenebb módon. A' mint t. i. a' vétkes az utcán legelőször megjelent, a' város és vidékség előkelő polgárai körülfogák, kivezeték a' város szélire, levetkőzteték és korbáccsal ostorral addig verék, míg háta elszakadozott hus rongyokká nem vált. Ekkor egész testét bemázolák olvasztott szurokkal, egy rakás pehely és tolluban meghöngöngözték 's úgy vezették a' városnak minden utcájin föl 's alá, tömérdek nép kíséretében, melly folyvást kiáltozá: „Ostorozzátok meg még egyszer! üssétek agyon!“ Midőn kint a' város szélén megkorbácsolák, némelyek kegyet mért rimánykodtak érette, de mások ezt felelék: „Mikor feleségét holtraveré, az is kegyel-

mért esdeglett, de nem hallgatta meg a' gazfi, hadd bűnhődjék.“ A' nép rajta volt, hogy egy csolnakba tegyék minden evezőlapát nélkül, 's a' Missisippi közepén bocsássák le szabad sorsára hagyatva. Azonban később föl hagytak e' szándékkal, minthogy némelyek megakarák löni.

Martz. 28án Bernstorff gróf valóságos titkos status tan. és kabinetminister gutaütésből meghalálozott. — A' kurhesszi törvénygyűjtemény a' szövetséggyűlési végzés végbehajtására egy rendeletet közöl, melly a' német kézműves legények költözéséről, gyűléseiről 's egyesületeiről szól. — E' rendelés tiltja a' kurhesszi kézműveslegényeknek a' kiköltözést Franciaországba, Belgiumba, és Schweizba, azokat pedig, kik netalán ott mulatnának, haladéktalanul visszahija.

Sziléziában a' nemesség arra egyesült, hogy tőkepénzt alkosson, mellyből a' részvevők adósságai legalaposb módon fizettethessenek ki. Az egyesületnek „Hitel egyesület“ a' neve. — Odeszából írják, hogy Stieglitz ur és társai a' pinszki és minszki erdőkből árboczfá-szállítás iránt alkura léptek a' touloni tengeri hajógyárral 's az árbocz-szálakat a' Dnieperen fogják leusztatni. —

Martz. 5e és 6a közti éjjel 1óratájban éjjel után Innertschaferben (Tyrol) Galtür községben, Patznaun völgyben két lakház és ól, melly épületekben 9 személy 's 48 darab kisebb nagyobb barom vala, rájuk a' hegybérczről zuhant hószakadék által annyira földülattott, hogy sem a' fal, sem a' fák vagy egyéb részei az épületnek nem maradtak együtt, hanem v. egészen összezúztattak v. szerte szórattak, vagy elborítottak. Csak három személyt 's négy darab nagyobb marháat lehet kivájni, 's megmenteni. Féltetni, hogy e' szomorú történet csak előjele más hasonló szerencsétlenségeknek, mellyektől az iszonyu hótömegeknél fogva, kivált a' völgyekben méltán tarthatni. Hihető, hogy e' hószakadások (Schneelawine) meg fognak ujulni. — Nápolyból martz. 18ról kelt tudósítások szerint miután a' 13iki est nagy kitörését jóslá 's hirdeté előjeleivel a' Vezuvnak, az még azon éjjel megtörtént. A' hegyen uj nyiladék támadt, mellyen füstöt 's hamut hányt ki. 14kén az ujdun alakult tölcser feneke sokszinű lánggal vala kivilágítva. E' kitörést tompa, a' zajló tenger zúgalmához hasonlító dörgés 's a' hegy ismétlett rengése kíséré. Az ó tölcser belsőjében két uj hasadék támadt, mellyekből sokszinű füstfelleg gomolyga föl. Következett napon több kisebb tölcseren, mellyek a' mult augusztusi kitöréskor támadtak, tűzhegyi (vulkáni) anyagot szórt ki, a' nagy tölcserből pedig hamuzápor hullá, melly szinte több szint játszó.